

Till Svenska Litteratursällskapet i Finland
Forskningschef Christer Kuvaja
Riddaregatan 5

00170 Helsingfors

Slutrapport

Projektet "Svensk politik i Finland – beteende, opinion, framtid" 2007-2010

Projektet hade tre huvudsakliga syften: att studera a) politiskt beteende och b) politisk opinion i Svenskfinland samt c) att på basis av detta försöka blicka framåt när det gäller framtiden för det finlandssvenska politiska inflytandet. Metodologiskt har vi använt oss av en komparativ ansats där finlandssvenskarna jämförts med den finskspråkiga befolkningen å ena sidan och med ålänningarna å andra sidan samt i viss mån även med andra jämförbara språkliga minoriteter. Projektets finansiering från SLS upphörde vid årsskiftet.

Projektet har kännetecknats av ett samspel där forskarna å ena sidan har publicerat sig i internationella peer review-tidskrifter på engelska och å andra sidan på svenska och på finska i Finland. Detta arbetssätt fungerar indirekt som en vetenskaplig "kvalitetsgaranti" för de inhemska publikationerna. I dem har vi kunnat ha fokus på mer specifika finlandssvenska och finländska frågor. Projektets vetenskapliga slutrapport "Språk och politisk mobilisering" ges ut av SLS Förlag i slutet av mars. En detaljerad beskrivning av aktiviteterna under den fyraåriga finansieringsperioden följer nedan.

Det första verksamhetsåret inleddes med datainsamling. Efter riksdagsvalet 2007 genomförde vi två typer av frågeundersökningar och samlade in tre varandra kompletterande material. Det första är en opinionsundersökning som gjordes som besöksintervju på finska och svenska. I denna survey som Taloustutkimus utförde på uppdrag av det finländska valforskningskonsortiet drogs ett s.k. översampel bland den svenskspråkiga befolkningen. Inalles inter-

vjuades 1 101 finskspråkiga och 313 svenskspråkiga. På det sättet har jämförelser mellan finsk- och svenskspråkiga kunnat göras. Det andra är en enkätundersökning bland finlandssvenskarna. Den besvarades av 1 121 personer. Detta material tillåter jämförelser inom Svenskfinland. Det tredje materialet är en enkätundersökning på Åland, den besvarade av 459 personer. Den finlandssvenska och åländska undersökningen genomfördes som postenkät och innehållet i dem är i stort sett identiskt. Den största skillnaden mellan dem har att göra med frågor gällande partier – de åländska frågorna har anpassats till det åländska partisystemet.

Personal

Följande personer har varit anställda inom projektet:

- Docent Åsa Bengtsson. Seniorforskare 1.8.2007 – 31.12.2009.
- PD Peter Söderlund. Forskare 1.3.– 31.12.2007.
- PL Maria Bäck. Doktorand 1.1.2008 – 31.12.2010 (heltidsavlönad inalles ca 16 månader, i övrigt moderskaps- och vårdledig)
- PM Marina Lindell, doktorand 1.3.2009 – 31.12.2010
- PM Anders Eriksson, forskningsassistent och doktorand 1.1.2007 – 9.12.2008
- Dessutom två kortare anställningar (IT-stöd i samband med webbenkäten 2007 Mikael Lang och forskare Tom Holtti)

Docenten Åsa Bengtsson var anställd som seniorforskare i 29 månader. Hon har deltagit i projektets arbete under hela projektiden. Under sin anställning koncentrerade hon sig på flera forskningsområden. I sin slutrapport listar hon demokratiattityder (2 bokkapitel, 2 tidsskriftsartiklar), representationssyner (1 bokkapitel, 2 tidsskriftsartiklar, 1 debattartikel), socialt kapital och politisk aktivism (1 bokkapitel), väljarbeteende (1 bokkapitel), politisk aktivism (redigering av 1 bok, 1 bokkapitel, 1 tidsskriftsartikel) minoritetspolitik ur ett jämförande perspektiv (1 bokkapitel).

PD Peter Söderlund var delaktig i planeringen av frågeundersökningarna och medverkade som författare i böckerna "Opinioner och trender i Svenskfinland" och "Språk och politisk mobilisering". Under sin anställningsperiod författade han dessutom en vetenskaplig artikel om det åländska partisystemets utveckling sedan 1970-talet.

Tre doktorander har varit verksamma i projektet. Den första var Anders Eriksson som först arbetade som forskningsassistent och därefter anställdes (1 juli 2007) som doktorand i projektet. Eriksson hade ett viktigt bidrag i genomförandet av enkätundersökningarna (som även kunde besvaras på webben). Ur projektets synvinkel var det beklagligt att han valde en annan karriär i slutet av 2008. Han kommer med stor sannolikhet att inte fortsätta med sina doktorandstudier.

PL Maria Bäck anställdes som doktorand i projektet i januari 2008. Hon kom från ett FA-projekt om socialt kapital och demokrati (ansvarig ledare: Grönlund). Under projekttiden var hon en längre period föräldra- och vårdledig men återkom som deltidsanställd 2010. I skrivande stund är hennes avhandlingsmanus i förgranskning och hon kommer att disputeras för doktorsgraden 2011. Hennes tematik handlar om socialt kapital och politisk aktivitet och materialet består av European Social Survey. Hon har dessutom skrivit mer specifikt om det finlandssvenska sociala kapitalet i boken "*Opinioner och trender i Svenskfinland*" (se nedan).

Efter att Anders Eriksson slutat, rekryterade projektet en ny doktorand, PM Marina Lindell från och med april 2009. Hennes avhandlingsprojekt är inom den s.k. deliberativa demokratins område, särskilt handlar det om relationen mellan politiska samtal och relevant information samt deras inflytande på medborgaropinionen. Lindells licentiatavhandling är en sekundäranalys av i olika länder genomförda och i vetenskapliga tidskrifter rapporterade deliberativa experiment. Licentiatarbetet färdigställs i vår. Efter det fortsätter hon med sin doktorsavhandling. Hon är med om att planera och genomföra ett kommande experiment där "vanliga" finländare diskuterar svenska språkets ställning och framtid i vårt land. För tillfället är hon anställd som doktorand vid Åbo Akademi toppenhet i demokratiforskning.

Publikationer

Inom projektet har två antologier skrivits:

- A. *Språk och politisk mobilisering – finlandssvenskar i publikdemokrati* (red. Kimmo Grönlund), SLS Förlag 2011, 232 sidor. Boken är en slutrapport för projektet och använder sig nästan uteslutande av de material som samlades in av projektet 2007. Innehållsförteckning:

1	Introduktion – finlandssvenskar i publikdemokrati
	Kimmo Grönlund
2	Historiska minoriteters politiska mobilisering: en västeuropeisk kartläggning
	Åsa Bengtsson
3	Minoriteter och valmanifest
	Guy-Erik Isaksson
4	Politiskt beteende i Svenskfinland och på Åland
	Kimmo Grönlund
5	Regionala likheter och skillnader
	Niklas Wilhelmsson och Jan Sundberg
6	Finlandssvenskarnas demokrativisioner: mer medborgarinflytande eller skuggdemokrati?
	Åsa Bengtsson och Mikko Mattila
7	Mellan två hötappar: väljarvånda i valet 2007
	Peter Söderlund och Anders Eriksson
8	Riksdagsval på Åland
	Jan Sundberg
9	Konklusioner – svenska intressen i finländsk politik
	Kimmo Grönlund
	Tabellförteckning, Figurförteckning, Bilageförteckning, Litteratur
	Författare

B. *Opinioner och trender i Svenskfinland* (red. Kjell Herberts), Samforsk 2008.

Innehållsförteckning:

1	Barometern – kontinuerlig mätning av finlandssvenska opinioner, Kjell Herberts
2	Flerspråkiga kameleonter? Finlandssvenskarnas språk i vardagen, Kjell Herberts
3	Socialt förtroende och deltagande i frivilliga föreningar. Det sociala kapitalet i Svenskfinland, Maria Bäck
4	Litar finlandssvenskarna på samhällsinstitutionerna? Kimmo Grönlund och Guy-Erik Isaksson
5	Medieexponering och medieförtroende i Svenskfinland, Peter Söderlund
6	Finlandssvenskar och politik på 2000-talet. Partisimpatier, opinioner och aktivitet. Åsa Bengtsson, Göran Djupsund och Lauri Karvonen

7 Vad prioritera vid en kommunsammanslagning? Jan Sundberg och Niklas Wilhelmsson.

8 Slutord: homogenitet och heterogenitet i ankdammen, Kjell Herberts

Dessutom har forskarna inom under projekttiden gett ut flera vetenskapliga publikationer, bl.a:

- Åsa Bengtsson & Hanna Wass (2010). "Styles of Political Representation: What Do Voters Expect?", *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 20:1, 55-81.*
- Bengtsson, Åsa (2010). "Svenska folkpartiet som förvaltare av det politiska och sociala kapitalet". Sundback, S. & Nyqvist, F. (red.) *Det finlands-svenska sociala kapitalet. Fakta och fiktion*. Helsingfors: SLS, 163-177.
- Åsa Bengtsson & Mikko Mattila (2009). "Direct democracy and its critics: Support for direct democracy and 'stealth' democracy in Finland". *West European Politics* 32:5, 1031-1048.*
- Åsa Bengtsson & Henrik Serup Christensen (2009). "Politiskt deltagande i Finland - spridning och drivkrafter". *Politiikka* 51:2, 77-95. *
- Åsa Bengtsson & Hanna Wass (2009). "Äänestäjien edustusta koskevat odotukset". *Politiikka* 51:3, 187-207. *
- Åsa Bengtsson (2007), *Politiskt deltagande*, Lund: Studentlitteratur.
- Maria Bäck & Elina Kestilä (2009). "Social Capital and Political Trust in Finland - An Individual-level Assessment" *Scandinavian Political Studies*, 32:2, 171-194.
- Kimmo Grönlund, Maija Setälä & Kaisa Herne (2010). "Deliberation and civic virtue: lessons from a citizen deliberation experiment" *European Political Science Review* 2/1, 95-117. ✖
- Kimmo Grönlund (2009), "Poliittinen tietämys", i Borg Sami & Heikki Paloheimo (red.) *Vaalit yleisdemokratiassa. Eduskuntavaalitutkimus 2007*, s.175-205. Tampere University Press. *
- Kimmo Grönlund, Kim Strandberg & Staffan Himmelroos (2009). "The challenge of deliberative democracy online – A comparison of face-to-face and virtual experiments in citizen deliberation". *Information Polity* 14, 187-201. ✖
- Kimmo Grönlund (2007), "Knowing and Not Knowing. The Internet and Political Information". *Scandinavian Political Studies* 30:3, 397-418.
- Kimmo Grönlund & Maija Setälä (2007). "Political Trust, Satisfaction and Voter Turnout". *Comparative European Politics* 5:4, 400-422.

- Maija Setälä, Kimmo Grönlund & Kaisa Herne (2010). "Citizen Deliberation on Nuclear Power: A Comparison of Two Decision-Making Methods". *Political Studies* 58, 688-714.
- Peter Söderlund & Elina Kestilä-Kekkonen (2009). "The Dark Side of Party Identification? An Empirical Study of Political Trust among Radical Right-Wing Voters". *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 19:2, 159-181.
- Peter Söderlund (2008). "Retrospective Voting and Electoral Volatility: A Nordic Perspective", *Scandinavian Political Studies* 31:2, 217-240.
- Peter Söderlund (2008). "Partisystemets utveckling på Åland", *Politiikka* 50:2, 128-138.

Förklaring: De publikationer där man använt sig av det material som samlats in genom SLS-finansiering är utmärkta med *. De publikationer som projektledaren presenterat i internationella konferenser med SLS-finansiering och där SLS nämns i "acknowledgements" i artikeln är utmärkta med ✎.

Flera av projektets forskare har dessutom skrivit populärvetenskapliga artiklar och kolumner (t.ex. i sällskapetets tidskrift "Källan"). De är aktiva samhällsdebattörer och föremål för expertintervjuer i media. På ett sätt kan man hävda att Svenskfinland börjat uppmärksamma kopplingen mellan språk och politik tack vare SLS-projektet och dess centrala aktörer.

Forskarna har deltagit aktivt i internationella, nordiska och nationella vetenskapliga konferenser. Projektledaren har med SLS-finansiering deltagit i följande internationella konferenser med ett skriftligt föredrag: European Consortium for Political Research (ECPR), Joint Sessions of Workshops i Helsingfors i maj 2007, den kanadensiska statsvetarkonferensen i Vancouver i juni 2008, ECPR General Conference i Potsdam (presentation och panelordförande) i september 2009, ECPR Joint Sessions of Workshops i Münster i mars 2010, amerikanska statsvetarkonferensen APSA i Washington DC i september 2010. Projektforskaren Åsa Bengtsson deltog (med skriftligt föredrag) med SLS-finansiering i den nordiska statsvetarkongressen NOPSA i Tromsö i augusti 2008, i världskongressen i statskunskap, IPSA, i Santiago de Chile i juli 2009 samt i ECPR General Conference i Potsdam (även panelordförande) i september 2009.

Samarbetsparter

Forskningsprojektet har verkat i nära samarbete med toppenheten i demokratiforskning vid ÅA samt de av FA finansierade projekten "Socialt kapital och demokrati" (Kimmo Grönlund), "Medborgarmakt i representativ demokrati" (Lauri Karvonen) och Political Participation and Modes of Democracy (Heikki Paloheimo). I vår forskning har vi delvis använt oss av material som samlats in genom två experiment som genomfördes av toppenheten i demokratiforskning vid ÅA 2006 och 2008. Doktorandutbildningen och seminarieverksamheten har ordnats i samråd med dessa projekt samt inom ramen för den finlandssvenska forskarskolan i statskunskap (koordinatör docent Krister Lundell).

Det finlandssvenska inflytandet i det nationella finländska valforskningskonsortiet har blivit starkt genom det SLS-finansierade projektet. Projektet och dess forskare medverkar aktivt i det nationella valforskningsarbetet och har kunnat se till att det specifikt finlandssvenska uppmärksammas i undersökningarna. Vi har t.ex. kunnat samla in extra material just om och från Svenskfinland. ÅA-forskarna är dessutom aktivt med i det nordiska, europeiska och internationella valforskningsarbetet. Detta samarbete har intensifierats under projekttiden.

Samarbetet med SLS och dess forskningssektor har i huvudsak fungerat bekymmersfritt. Ur värdinstitutionens synvinkel skulle det emellertid vara bättre om SLS finansierade sina forskningsprojekt via det universitet där den ansvariga projektledaren har sitt säte (på samma sätt som Finlands Akademi). Denna praxis skulle befria SLS från administrativt ansvar och samtidigt garantera att forskarna vid SLS-finansierade projekt skulle ha samma rättigheter och skyldigheter som de övriga forskarna vid värdinstitutionen. Universiteten förutsätter nuförtiden att forskarna kan generera extern finansiering till sitt universitet. Den nuvarande SLS-finansieringsformen syns tyvärr inte i universitetens bokslut.

Till sist vill jag å det varmaste tacka SLS för finansieringen!

Kimmo Grönlund
Forskningschef, ansvarig projektledare